

Skånsk valnöt växer så det knakar

EXOT Valnöt växer redan i dag bra i Skåne. När klimatet blir varmare kan det bli ett trädslag värt att satsa på i Sydsverige. Försök pågår, resultaten är över förväntan.

Det växer olika valnötarter runt om i södra Sverige och arten är odlingsbar till Upplandskusten. Jens Peter Skovsgaard, professor på SLU, har tagit initiativ till ett etableringsförsök med plantor av hybridvalnöt på olika lokaler i nordvästra Skåne.

– Marken här är torr och sandig och inte optimal för valnöt, ändå växer plantorna så det knakar. Lyckas det så här bra på en lokal som inte är optimal kan det lyckas på många

FAKTA / VALNÖTSODLING

- Planteringsavståndet bör alltid vara stort, t ex 4x4 eller 6x6 meter.
- Gödsla med 25 gram kväve per träd en gång per år de första tre till fem åren.
- Håll ogräsfritt en meter runt plantan de första tre till fem åren.
- Skydda planteringen från blåst med amträd eller annan skog.
- Hägna mot viltfejning.
- Var uppmärksam på klykbildning.
- Träden växer snabbt, bli inte tagen på sängen när det gäller beskärning och stamkvistning.

ställen. Hybriden har oerhörd växtkraft, den är även rakare och mindre torkkänslig än föräldrarterna. Det är det man vill ha i förädling, säger han.

VALNÖTSPANTORNA ÄR importerade från Frankrike. Vid planteringen var de ett år gamla och mellan 60 och 120 centimeter höga. De är en hybrid mellan vanlig valnöt (*Juglans regia*) och östamerikansk svart valnöt (*Juglans nigra*) som kallas *Juglans x intermedia*.

De första åren har plantan en pålrot som går en meter ner i jorden. För att plantorna ska bli hanterbara måste roten kapas till 30 till 40 centimeter, vilket ställer till problem med rottoppförhållandet. Det leder till dålig vattenförsörjning, och efter något år topporka och klykbildning på en del av träden. Så småningom måste topparna beskäras.

MED DIREKTSÄDD ELLER mindre plantor skulle man slippa kapa roten. I framtiden kanske man kommer på en lösning.

– Trots rotbeskärningen har 95 procent av plantorna överlevt. Rotbeskärningen är ett problem att lösa. Barnsjukdomarna ska upptäckas och åtgärdas, det är därför vi gör försöken. Men det är helt klart att hybriden är mycket bättre än föräldrarna. Den snabba

De största valnötsträden i försöket är nästan fem meter. Plantan i förgrunden växer på torr jord och är en av de minsta. Fuktig jord, ogräskontroll och gödsling ger markant ökad tillväxt.

tillväxten är bra, bara det inte bildas klykor. Försöket kunde gått bättre om jorden varit fuktigare och om vi hade beskurit klykorna.

HYBRIDVALNÖTEN GILLAR inte blåst. Den växer så snabbt att skotten riskerar att brytas i augusti om det blåser. Ursprungligen växte det poppel på provytorna och på en del av dem har man behållit den som skärm eller amträd. Även om det är nödvändigt i början måste amträden avvecklas kort efter plantering.

Valnöt är skötselintensiv och kräver uppmärksamhet. Virket är bland det bäst betalda, men för att få toppkvalitet behöver man stamkvista och

det kräver utbildning. Man kvistar inte från botten och upp, utan börjar med de stora grenarna uppe i kronan och reducerar sedan gradvis. Stamkvistar man från botten ökar växten på höjden och toppen bryts. Balansen rot-topp är viktig.

HYBRIDVALNÖT VILL HA kvävehaltig, fuktig jord. Brännässlor är en bra indikator på att jorden är rätt. På en del av ytorna har Jens Peter Skovsgaard planterat koreansk silverbuske mellan valnötsträden. Den räknas som invasiv och kan vara ett problem, men är även en av de mest kvävefixerande växterna och ger ett konstant kvävetillskott till valnötsträden, även

Jens Peter Skovsgaard har blivit omvuxen av sina valnötspantor. De snabbaste har nått två meter.

om 30-40 år. Man ska nu se hur den sprider sig på provytan.

OM MAN PLANTERAR kvävefixerande buskar i valnötsodlingen ska man tänka på att plantera dem över hela ytan. Busken måste ha rotkontakt med valnötsträdet. Al är ett alternativ till koreansk silverbuske. Italiensk al (*Alnus cordata*) är speciellt bra, dess krona är omvänt hjärtformad och passar in i mellanrummen.

Hybridvalnöt är dyr i inköp. Därför planter man med stora avstånd, till exempel fyra gånger fyra meter eller sex gånger sex.

VID SENARE GALLRINGAR reduceras stamantalet till 40-50 träd per hektar. Tills träden är fullväxta kan man fylla upp med turkisk hassel eller kvävefixerande växter.

– Ska man odla valnöt i Sverige är kvävefixering och ogräsbekämpning viktig. Träden ska växa så mycket som möjligt. Ogräsbekämpning en meter runt trädet de första åren ger ökad tillväxt och är inte omöjlig när det handlar om punktvisa insatser.

Text & foto: KARIN BERNLE

SKOGENS ALLA DJUR DEL 93: BOAORM

EXOT I slutet av augusti larmades polisen till skogen i Abild utanför Falkenberg för att gripa en boaorm. En person som tränade sin hund hade upptäckt en 130 centimeter lång orm i ett buskage.

Polisen Savo Bodiroza filmades av flera uppmuntrade kolleger när han fångade ormen och stoppade den i en

plastlåda för vidare transport till en djurvårdare (se [instagram.com/p/BIYgQ8_F7-0/](https://www.instagram.com/p/BIYgQ8_F7-0/)).

– En del lyckas ju slingra sig förbi oss, men denna fick vi tag i, säger han till Hallands Nyheter.

Boaormen hade troligen rymt några dagar tidigare och hade på sikt inte kunnat överleva i vårt utomhusklimat. **USB**

Tall och gran i finsk blandning

FÖREBYGGANDE Skogsindustrikoncernen Metsä Group i Finland inleder aktiv marknadsföring av blandkultur av tall och gran till skogsägare. Målet är att fler ska satsa på blandskogar som är tåligare än monokulturer.

Metoden som innebär att tallfrön sås bland granplantorna är ingen ny idé, men nu finns nya forskningsrön som stöder den. Den lämpar sig särskilt i områden med risk för älgskador, men risken för andra skador minskar också.

Bland annat ligger ändrade metoder och nya rön bakom de nya råden. Tidigare erfarenheter som visar att granens tillväxt stagnerar till en början och blir efter tallen i sin utveckling härrör sig från tiden med barrotsplanter. Numera används täckrotsplanter och dessutom främjar dagens markberedningsmetoder också granplantornas överlevnad och tillväxt, enligt ett pressmeddelande från Metsä Group.

Så ska skogen anpassas

KLIMAT Skogsstyrelsen ska ta fram mål och metoder för hur skogsbruket kan klimatanpassas.

Arbetet görs på uppdrag av regeringen och kan mynna ut i förslag som till exempel handlar om ståndortsanpassning, anpassad skötsel på erosionskänslig mark eller skötsel som leder till ökad variation på landskapsnivå.

Förslag ska tas fram i samverkan med aktörer i skogssektorn.

31%
FLER AVVERKNINGAR

... anmälades i Svealand i augusti än samma tid i fjol, enligt Skogsstyrelsen. **Barkborre tros vara förklaringen.**